

HISTÒRIA DE L'ART MEDIEVAL

HISTORIA DE L'ART MEDIEVAL (1er.cicle)

- 1.- *Introducció a l'art medieval.* Historia i art. Limits. Periodització. Orient i Occident.
- 2.- *El primer art cristià.* Introducció. La basílica. Arquitectura oriental. Les arts figuratives. Estètica i iconografia. L'estil medieval.
- 3.- *L'art bizantí.* Introducció. Formació de l'art bizantí.-Arquitectura .-Arts figuratives. Estètica i iconografia .- El període iconoclasta.-L'Imperi mitjà.-Paleòlegs.
- 4.- *L'art del període de les invasions.*- Esquema històric i cronologia.- La formació de l'art dels pobles germànics.- El substrat clàssic i indígena.- Germanisme i classicisme.-Art visigot.- Itàlia.- Galia: art merovingi.
- 5.- *L'art Islàmic.*- Components d'estil.-Elements i conceptes fonamentals d'arquitectura i arts plàstiques.-Orient i Occident.-Aportacions a l'art cristià de l'Edat Mitja.
- 6.- *L'art islàmic a Espanya.*- Introducció.-El Califat.La mezquita de Córdoba.Altres arts.-Les taifes.-Art almoràvide.-Art almohade.-El regne nazarí.
- 7.- *Irlanda i Nortumbria.*-L'art celta.-l'art cristià a Irlanda.-Proble-màtica de la miniatura.
- 8.- *L'art carolingi.*-concepte de renovatio.-Arquitectura.-La seva contribució al romànic.-La pintura.Escoles de miniatura.-L'art otònida.-Punts de partida.-Europa prerromànica.
- 9.- *L'art asturià i l'art "mossàrab".*- L'art asturià.Etapes.- Arquitec-tura.- Pintura.-Orfebreria i altres arts.- L'art "mossàrab".Defini-ció i problemàtica.-Els territoris musulmans.-Els territoris cris-tians.-La miniatura. El Beatus. Problemàtica. Origen. Difusió.- La transició al romànic.
- 10.- *L'art romànic.*- Introducció.-El sistema romànic.-Evolució i proble-màtica.
- 11.- *L'art romànic.-L'arquitectura i l'escultura.*- La qüestió del primer romànic. Teories.- Principals corrents de l'arquitectura.-El pas al segon romànic.-Revisió de l'arquitectura als diferents països d'Euro-pa. La península ibèrica.
- 12.- *L'art romànic.-L'arquitectura i l'escultura.*- L'escultura.-Técni-ca.-Evolució.-Programa i iconografia.-El camí de peregrinació a San-tiago.-La imatgeria.-Revisió de l'escultura als diferents països d'Europa. La península ibèrica.
- 13.- *L'art romànic.-La pintura.*- Introducció.-Tècniques.-Programa i ico-nografia.-La pintura mural.-La pintura sobre taula.-La miniatura.-La vidriera.-Revisió de la pintura als diferents països d'Europa La península ibèrica.

- 14.- *L'art romànic.-Les arts aplicades.-* Revisió de les arts aplicades als diferents països d'Europa. La península ibèrica.
- 15.- *El cister.-* Orígens.-Sant Bernat.-El monestir.-Problemàtica de l'arquitectura.-La miniatura.-França.-Expansió.-La península ibèrica.
- 16.- *L'art gòtic* Introducció.-Etapas.-Romànic i gòtic.
- 17.- *L'art gòtic.-* L'arquitectura.- La ciutat.-Arquitectura religiosa. La catedral. Tècnica, estructura, organització.- L'espai gòtic.- La vidriera.- Arquitectura civil.- Evolució de l'arquitectura gòtica i revisió als diferents països d'Europa. La península ibèrica.
- 18.- *L'art gòtic.-L'escultura.-* Romànic i gòtic.-Estil.Iconografia.-Les portades.-El retaule.-El sepulcre.-El cor.-Altres escultures.-Evolució de l'escultura gòtica i revisió als diferents països d'Europa. La península ibèrica.
- 19.- *L'art gòtic.-La pintura.-* Romànic i gòtic.-Tècniques.-Programa i iconografia.-Pintura.Miniatura.-Vidriera.-Evolució de la pintura gòtica i revisió als diferents països d'Europa. La península ibèrica.
- 20.- *L'art gòtic.-Les arts aplicades.-* Revisió de les arts aplicades als diferents països d'Europa. La península ibèrica.

1. *Bibliografia general sobre l'art de l'Edat Mitja.*

REAU, L.: Iconographie de l'art chrétien, Paris 3 vols. 6 tomos 1956-59.

SCHOLOSSER, J.: El arte de la Edad Media, Barcelona, 1981(ed. alemana, 1923).

FOCILLON, H.: L'art d'Occident, París, 1965 (la ed. 1938).

MALE, E.: art et artistes du Moyen Age. París, 1968.

MALE, E.: El arte religioso, Méxic 1966 (la.ed. francés, 1945).

DURLIAT, M.: Introducción al arte medieval en Occidente, Madrid, 1979.

BRAUNFELDS, W.: Arquitectura monacal en Occidente, Barcelona, 1975.

BALTRUSAITIS, J.: Le Moyen Age fantastique, Paris 1955.

CHUECA, F.: Historia de la Arquitectura española, Madrid, 1965.

PALOL, P. de: L'art en Espagne du royaume visigothique à la fin de l'époque romane, Paris, 1967.

YARZA, J.: Arte y arquitectura en España 500-1250, Madrid, 1979.

YARZA, J.: La Edad Media, Historia del Arte Hispánico, Madrid, 1980.

Enciclopedia Universale dell'arte, 15 vols. Venecia -Roma, 1961.

YARZA, J., i altres: Fuentes y documentos para la Historia del Arte, Barcelona, 1982.

VV.AA.: L'art català. Estat de la qüestió, Barcelona, 1984.

2. *Art paleocristià i bizantí*

BATLLE HUGUET, P.: Arte paleocristiano, Ars Hispaniae, voll. II, Madrid, 1947.

BECKWITH, J.: Early Christian and Byzantine Art, Londres, 1970.

DELVOYE, C.: L'art byzantin, Paris 1967.

GRABAR, A.: La peinture byzantine, Ginebra, 1953.

" : La edad de Oro de Justiniano, Madrid, 1966.

" : El primer arte cristiano, Madrid, 1967.

" : Christian Iconography, Princenton, 1968 (hi ha ed. francesa).

KRAUTHEIMER, R.: Early Christian and Byzantine architecture, Londres, 1975. (hi ha ed. castellana, 1985).

STERN, H.: L'art byzantin, Paris 1966.

MANGO, C.: The Art of Byzantine Europe, Londres, 1972.

PALOL, P. de: Arqueología cristiana de la España romana, Madrid-Valladolid, 1967.

3. Alta Edat Mitja

CORBOZ, A.: Haut Moyen Age, Friburg (Suisse), 1970.

CONANT, J.K.: Carolingian and romanesque architecture (800-1200), Londres 1966.

DODWELL, C.R.: Painting in Europe (800-1200), Londres, 1971.

RECKWITH, J.: El primer arte medieval, México, 1965.

HUBERT, J.; PORCHER, J.; VOLBACH, W.: La Europa de las invasiones, Madrid, 1968.

HUBERT, J.; PORCHER, J.; VOLBACH, W.: El Imperio Carolingio, Madrid 1968.

GRODECKI, L.; MUTHERRICH, F.; VOLBACH, W.: El siglo del año mil, Madrid, 1973.

GRABAR, A.; NORDENFALK, C.: Le Haut Moyen Age, Ginebra, 1957.

PALOL, P. de: Arte hispánico de época visigoda, Barcelona, 1968.

BONET CORREA, A.: Arte-pre-románico asturiano, Barcelona, 1967.

PITA ANDRADE, J.M.: Arte asturiano, Madrid 1963.

SCHLUNK, H.: Arte asturiano, Ars Hispaniae, II, Madrid 1947.

FERNANDEZ ARENAS, J.: Arquitectura mozárabe, Barcelona, 1972.

FONTAINE, J.: L'art mozarabe, La Pierre-qui-vire, 1977 (ed. castellana. 1978).

GOMEZ MORENO, M.: Iglesias mozárabes, Madrid, 1919 (reimp. 1975).

GOMEZ MORENO, M.: Arte mozárabe, Ars Hispaniae III, Madrid, 1951.

SCHLUNK, H.: Arte visigodo, Ars Hispaniae II, Madrid 1947.

FONTAINE, J.: L'art préroman hispanique, La Pierre-qui-vire, 1973 (ed. caste. 1978).

HENRY, F.: L'art irlandais, 3 vols., La Pierre-qui-vire 1963.

VERZONE, P.: From Theodoric to Charlemagne, Londres, 1968 (hi ha ed. francesa).

SCHAPIRO, M.: Late Antique, Early Christian and Mediaeval Art, Londres, 1980

Art Islàmic

VARGAIS, G.: L'art musulman, Paris, 1962 (ed. castellana, Madrid 1983).

OTTO-DORN, K.: El Islam, Barcelona, 1965.

CRESWELL, K.A.C.: Early Muslim architecture, Oxford, 1932-40.

MARÇAIS, G.: L'architecture musulmane d'Occident, Paris, 1954.

ETTINGHAUSEN, R.: La peinture arabe, Ginebra, 1962.

GRABAR, O.: La formación del arte islámico, Madrid, 1979.

TERRASSE, H.: L'Islam d'Espagne, Paris, 1958.

TORRES BALBAS, L.: Ciudades hispanomusulmanas, 2 vols., Madrid, 1971.

TORRES BALBAS, L.:

GOMEZ MORENO, M.: Arte árabe español hasta los almohades, Ars Hispaniae III, Madrid, 1951.

TORRES BALBAS, L.: Arte almohade, Arte nazarí, Arte mudéjar; Ars Hispaniae IV, Madrid, 1949.

TORRES BALBAS, L.: Artes Almorávide y Almohade, Madrid, 1955.

PAVON, B.: Arte toledano, islámico y mudéjar, Madrid, 1973.

BORRAS, G.M.: Arte mudéjar aragones, Zaragoza, 1978.

Actas del I Simposio internacional de mudéjarismo (Teruel, 1975), Madrid, 1981.

Actas del II Simposio internacional de mudéjarismo (Teruel, 1981), Teruel, 1982.

Art romànic

CROZET, R.: L'art roman, Paris, 1962.

KUBACH, E.; BLOCH, P.: L'art roman, debuts et apogée, Paris, 1966.

FRANZ, H.G.: Le roman tardif et le premier gothique, Paris, 1973. FOCILLON; H.: L'

- KUBACH, E.: Arquitectura romànica, Madrid, 1974.
- FOCILLON, H.L.: L'art des sculpteurs romans, Paris, 1964.
- MALE, E.: L'art religieuse du XII siècle en France, Paris, 1922 (noves eds.).
- DEMUS, O.: La peinture murale romane, Paris, 1968.
- MICHEL, P.H.: La peinture romane, Paris, 1963.
- GRABAR, A.; NORDENFALK, C.: La peinture romane du XI AU XIII siècles, Ginebra, 1958.
- DURLIAT, M.: L'art roman, Paris, 1984.-
- WETTSTEIN, J.: La fresque romane: Italie-France-Espagne,, Paris, 1971.
- WETTSTEIN, J.: La fresque romane: La route de Saint Jacques...Paris,1978.
- DURLIAT, M.: L'art roman en Espagne, Paris,1962 (hi ha ed. esp.).
- PUIG I CADAVALCH, J.: L'arquitectura romànica a Catalunya, Barcelona, 1909-1918. Col.lecció ZODIAQUE, La nuit des temps, monografies sobre l'art romànic als diferents països.
- GUDIOL RICART, J.; GAYA MUÑO, J.A.: Arquitectura y escultura románicas, Ars Hispaniae V, Madrid, 1948.
- WHITERHILL, W.M.: spanish Romanesque Architecture of the Eleventh Century, Oxford, 1940 (reimpressió en 1968).
- GUDIOL RICART, J.;COOK, W.S.: Pintura e imageria románicas, Ars Hispaniae VI, Madrid, 1948.
- CARBONELL, E.: L'art romànic a Catalunya. Segle XII, Barcelona, 1974-75.
- HEARN, M.F.: Romanesque Sculpture, Oxford, 1981.

Art gòtic

- AUBERT, M.: L'architecture cistercienne en France, 2vols., Paris, 1943.
- DIMIER, A.; PORCHER, J.: L'art cistercien, La Pierre-qui-vire, 1962.
- DIMIER, A.: L'art cistercien hors de France. La Pierre-qui-vire, 1971.
- DUBY, G.: Saint Bernard, l'art cistercien, Paris, 1976 (ed. castell.,1981).
- SALET, F.: L'art gothic, Paris, .1963.
- JANTZEN, H.: Arquitectura gòtica, Buenos Aires, 1970.

- SIMSON, O.von: The Gothic Cathedra. Princeton, 1974 (hi ha tradc. castellana).
- PANOFSKY, E.: Abbot Suger on the Abbey Church of Saint Denis, Princeton, 1946.
- GRODECKI, L.: Arquitectura gótica, Madrid, 1977.
- NIETO ALCAIDE, V.: La luz, simbolo y sistema visual, Madrid, 1978.
- FRANKL, P.: Gothic Architecture, Londres, 1962.
- WHITE, J.: Art and Architecture in Italy, 1250-1400, Londres, 1966.
- WEBB, G.: Architecture in Britain: The Middle Ages, Londres, 1956.
- TORRES BALBAS, L.: Arquitectura gótica, Ars Hispaniae VII, Madrid, 1952.
- LAMBERT, E.: L'art gothique en Espagne au XII er XIII siècles, Paris, 1931 (trad. 1977).
- ERLANDE-BRANDENBURG, A.: L'art gothique, Paris ", 1984.
- JULLIAN, R.: La sculpture gothique, Paris , 1965.
- SAUERLANDER, W.: La Sculpture gothique en France 1140-1270, Paris, 1972.
- STONE, L.: Sculpture in Britain: The Middle Ages, Londres, 1972.
- MALE, E.: L'art religieux du XIII siècle en France, Paris, 1919.
- MALE, E.: L'art religieux de la fin du Moyen Age en France, Paris, 1908.
- DURAN I SANPERE, A.; AINAUD; j: Escultura gòtica, Ars Hispaniae VIII, Madrid, 1956.
- MULLER, Th.: Sculpture in the Netherlands, Germany, France and Spain, 1400-1500, Londres, 1966.
- DUPONT, J.; GNUDI, C.: La peinture gothique, Ginebra, 1954.
- STERLING, Ch.: Les peintres du Moyen Age, Paris, 1954.
- TOESCA, P.: Il Trecento, Torino, 1951.
- ANTAL, F.: El mundo florentino, Madrid, 1963.
- PANOFSKY, E.: Early Netherlandish Painting, 2 vols., Cambridge, 1953.
- MEISS, M.: Painting in Florence and Siena after the Black Death, Princeton, 1951.
- MEISS, M.: French Painting in the Time of Jean de Berry, Londres, 1967.
- RICKERT, M.: Painting in Britain: The Middle Ages, Londres, 1965.

GUDIOL RICART, J.: Pintura gòtica, Ars Hispaniae IX, Madrid, 1955.

PORCHER, J.: L'enluminure française, Paris , 1959.

AUBERT, M.; CHASTEL, A.; GRODECKI, L.: Le vitrail française , Paris, 1958.

MARKS, R.; MORGAN, N.: The golden Age of English manuscript painting, 1200-1500, N.York-Londres, 1981.